

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lipca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący)
SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)
SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie ze skargi A. J.

o wznowienie postępowania

w sprawie z powództwa A.J.

przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji
i Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 6 lipca 2011 r.,
zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 10 listopada
2010 r., i zażalenia Skarbu Państwa na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia
10 listopada 2010 r.,

- 1) oddala zażalenie skarżącego;
- 2) uchyla zaskarżone postanowienie w części orzekającej o kosztach postępowania (punkt 2) i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania zażaleniowego.

Uzasadnienie

W niniejszej sprawie Sąd Najwyższy, postanowieniem z dnia 28 kwietnia 2010 r., odrzucił skargę A. J. o wznowienie postępowania zakresie jej podstawy przewidzianej w art. 401¹ k.p.c., a w pozostałym zakresie wskazaną skargę przekazał Sądowi Okręgowemu, celem dokonania oceny wystąpienia podstawy wznowienia przewidzianej w art. 403 § 2 k.p.c.

Sąd Okręgowy, któremu Sąd Najwyższy przekazał skargę, postanowieniem z dnia 10 listopada 2010 r. zawartym w pkt 1 sentencji odrzucił skargę o wznowienie postępowania oraz zasądził w pkt 2 od A. J. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 1800 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu wywołanym skargą o wznowienie postępowania.

W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Okręgowy uznał, że nie zachodzi przesłanka wymieniona w art. 403 § 2 k.p.c., ponieważ błędnie uważa wnoszący skargę, że „utrata obowiązywania przepisów” jest faktem, podczas gdy w takim przypadku można mówić o wykładni prawa, która nie stanowi ani okoliczności faktycznej ani środka dowodowego w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. W ocenie Sądu, przepisy zinterpretowane przez Trybunał Konstytucyjny nie uzasadniają wznowienia postępowania przy wskazaniu jako podstawy art. 403 § 2 k.p.c.

W tej sytuacji Sąd ten uznał, że chociaż podstawa wznowienia sformułowana została w sposób odpowiadający ustawie, ale w rzeczywistości nie występuje, to skarga podlega odrzuceniu z mocy art. 410 § 1 k.p.c. Rozstrzygnięcie o kosztach Sąd uzasadnił powołaniem się na art. 98 k.p.c.

Zażalenia na powyższe postanowienie Sądu Okręgowego wnieśli skarżący A. J. oraz przeciwnik skargi – Skarb Państwa, zaskarżający wyłącznie orzeczenie o kosztach zawarte w pkt 2 sentencji.

Skarżący A. J. zarzucił w zażaleniu naruszenie art. 403 § 2 k.p.c. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, kwestionując stanowisko Sądu, że wskazana w pkt II skargi podstawa wznowienia odnosi się do sfery wykładni prawa, a nie do okoliczności faktycznych. Zdaniem skarżącego, utrata mocy obowiązującej przepisu, stanowiącego podstawę prawną do wydania prejudykatu, jest faktem w postaci obiektywnej niemożliwości uzyskania takiego prejudykatu.

Nieвозможность заистnienia takiego dowodu - zdaniem skarżącego - mieści się w sferze faktów, a nie prawa czy jego stosowania, a zatem brak było podstaw do odrzucenia skargi.

Z kolei w zażaleniu przeciwnika skargi – Skarbu Państwa zaskarżono nieuwzględnienie jego wniosku o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego ponad kwotę 1800 zł w tym postępowaniu wywołanym skargą o wznowienie. Żalący wywiódł, że skoro skarga zmierzała do wznowienia zakończonego postępowania w sprawie, w której wartość przedmiotu sporu określono kwotą 10.000.000 zł, to zgodnie z § 8 pkt 8 i § 6 rozporządzenia 50% minimalnej stawki daje kwotę 3600 zł. Nawet przyjęcie 75% od stawki wynikającej z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia, przy założeniu, że Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa nie wykonywała zastępstwa procesowego przed Sądem pierwszej instancji i tak daje kwotę 2700 zł, a Sąd zasądzając kwotę 1800 zł ani nie wskazał na niezasadność wniosku w pozostałej części, ani też, że zachodzą podstawy do zastosowania art. 102 k.p.c.

W odpowiedzi Skarbu Państwa na zażalenie A. J. wniesiono o oddalenie tego zażalenia, twierdząc, że „wyjście na jaw” braku mocy obowiązującej przepisów wskutek nowej argumentacji prawnej nie uzasadnia wznowienia postępowania na podstawie art. 403 § 2 k.p.c., ponieważ utrata mocy przepisów nie stanowi okoliczności faktycznej w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie wniesione przez skarżącego A. J. nie zasługiwało na uwzględnienie, co skutkowało jego oddaleniem.

Nie ma racji żalący twierdząc, że w zakresie użytego w art. 403 § 2 k.p.c. pojęcia: „okoliczności faktycznych lub środków dowodowych” mieści się utrata mocy obowiązującej przepisu prawnego, nawet będącego podstawą prawną wydania prejudykatu.

Trafnie przyjął Sąd Okręgowy, że stosowania prawa nie można utożsamiać z okolicznością faktyczną, a tym bardziej ze środkiem dowodowym. Stosowanie prawa, obejmujące także dokonywanie jego wykładni, jest przejawem określonego procesu myślowego uprawnionego podmiotu, który to proces może doprowadzić do określonych skutków prawnych, w tym m.in. także do wygaszenia mocy obowiązującej przepisu. Takiego skutku prawnego nie można jednak

utożsamiać z okolicznością faktyczną w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c., ponieważ są to pojęcia pochodzące z dwóch różnych płaszczyzn. Utrata mocy obowiązującej przepisu jest postacią określonego skutku prawnego, którego w płaszczyźnie ocen jurydycznych nie można utożsamiać z okolicznością faktyczną. Nie można też podzielić poglądu żalącego, że „wykrycie zaś niemożliwości zaistnienia takiego dowodu mieści się w sferze faktów w postępowaniu cywilnym...”. Oznaczałby on bowiem innymi słowy, że stwierdzenie wystąpienia stanu braku możliwości zaoferowania dowodu jest okolicznością faktyczną, czego nie sposób zaaprobować.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy oddalił zażalenie skarżącego A. J. na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

Na uwzględnienie zasługiwało natomiast zażalenie przeciwnika skargi - Skarbu Państwa, kwestionującego nieuwzględnienie wniosku o zasądzenie w prawidłowej wysokości kosztów postępowania wywołanego skargą o wznowienie postępowania.

Zasądzając w pkt 2 sentencji zaskarżonego postanowienia kwotę 1800 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu wywołanym skargą o wznowienie postępowania Sąd Okręgowy ograniczył się w uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia do stwierdzenia, że rozstrzygnął o kosztach w myśl art. 98 k.p.c. Tymczasem w swoim zażaleniu Skarb Państwa wskazał na dwie alternatywne co do wysokości możliwości rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, z których żadna nie odpowiada wysokości kwoty zasądzonej zaskarżonym postanowieniem.

Ponieważ Sąd Okręgowy nie przedstawił żadnej argumentacji wskazującej na sposób określenia wysokości zasądzonej kwoty, a lakoniczne uzasadnienie tego rozstrzygnięcia nie pozwala na przeprowadzenie jego merytorycznej kontroli, przeto Sąd Najwyższy orzekł jak w punkcie 2 sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zd. pierwsze k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., a o kosztach postępowania zażaleniowego na podstawie art. 108 § 2 k.p.c.